

REDENEN OM WEL OF NIET IN CASSATIE TE GAAN.

Op 30 december 2025 heeft de rechter (Ondernemingskamer) ingestemd met het verzoek om buiten de normale gang van zaken om (twee-derde meerderheid in het Ledenparlement) de FNV-statuten te wijzigen. Die statutenwijziging is daarna onmiddellijk bij de notaris doorgevoerd, en is nu dus van toepassing. Belangrijke verschillen met de voorafgaande situatie zijn te vinden in:

- de versterkte machtspositie van de Raad van Toezicht,
- het niet meer van onderop uit een veelheid van kandidaten verkiezen van een bestuur,
- sterke verkleining van het bestuur door onbezoldigde vrijwilligers daaruit te weren,
- een mogelijk verminderde invloed van de ledenvereniging op de Werkorganisatie,
- de versterkte invloed van bedrijfstaksectoren op de Bondsraad, en
- het in ere herstellen van een besluitvormend congres.

In het voortraject is niet alles misgegaan. We hebben wel bereikt dat de Bondsraad het eerste jaar bestaat uit die leden en opvolgers van het voormalige Ledenparlement die daartoe bereid blijken, dat de Bondsraad gaat over zijn eigen voorzitterschap, dat de statuten ook in de toekomst veranderbaar blijven buiten initiatieven of instemming van de Raad van Toezicht om, en dat pogingen om de Bondsraad te verkleinen of om te zetten in een klein overleg tussen sectorbesturen geen bijval hebben gekregen.

De meest omstreden punten blijven de versterkte rol van Raad van Toezicht en de veranderde samenstelling van het bestuur, de voornaamste reden waarom voorafgaand aan de uitspraak van de rechter geen overeenstemming kon worden bereikt tussen Ledenparlement en andere betrokken procespartijen. Dat zit anders met de overige punten. De omzetting van Ledenparlement in Bondsraad en de getrapte verkiezing daarvan uit de sectoren riep weliswaar veel vragen op met betrekking tot het actief en democratisch functioneren van die sectoren, maar werd niet bij voorbaat principieel afgewezen. De terugkeer van het congres roept de minste bezwaren op.

Vooraf heeft het toenmalige FNV-Ledenparlement de mogelijkheid overwogen van cassatie bij de Hoge Raad tegen een van buitenaf opgelegde statutenwijziging. Zo'n voornemen is toen in de juridische strijd ook aangekondigd, en het Ledenparlement heeft daarover voorbereidende besluiten genomen. Cassatie is geen hoger beroep, waarin opnieuw een beoordeling kan worden gemaakt van alle omstreden details en mogelijke tussenoplossingen. Het gaat daarin nog slechts om de vraag of de rechter in redelijkheid deze beslissing had mogen nemen. De uitkomst kan slechts zijn dat de opgelegde statutenwijziging in stand blijft of dat deze statuten als geheel ongeldig zijn. In dat laatste geval zijn dan de voorafgaande statuten opnieuw van toepassing. Indien namens de leden van het voormalige FNV-Ledenparlement die mogelijkheid van cassatie wordt gebruikt moeten we dat tijdig voor 30 maart 2026 geregeld hebben. Een uitspraak in die eventuele procedure valt pas te verwachten in het voorjaar van 2027.

Een besluit of de leden van het voormalige FNV-Ledenparlement wel of geen gebruik zullen maken van de cassatie-mogelijkheid zal plaatsvinden meteen aansluitend na de vergadering van de Bondsraad op 6 februari 2026. Hieronder volgt een lijstje van overwegingen die een rol kunnen spelen bij de dan te maken afweging.

VOOR CASSATIE

- Niet doorprocederen kan worden uitgelegd als een vorm van capitulatie, als het inslikken van ons eigen gelijk. Afschaffing van bestuursverkiezingen moet tijdig voor de volgende bestuurssamenstelling in 2029 of 2030 ongedaan worden gemaakt. Eventueel winnen tijdens een vervolgpcedure in 2027 kan daartoe bijdragen. En zelfs als dat niet lukt moeten we zo onze verontwaardiging tonen en er voortdurend tegen blijven protesteren dat men onze ledenvereniging zomaar buiten ons om kan veranderen.
- We verzetten ons principieel tegen invloed van staatsorganen, professionele beroepsbestuurders en verkiezingspartijen op onze vakbond, omdat we van die 'buitenstaanders' andere afwegingen verwachten dan wat onze leden zelf belangrijk vinden. Als democratische ledenvereniging en strijdorganisatie voor verbetering kunnen we geen storende invloeden van buitenaf gebruiken.
- Misschien is een vernietiging van de opgelegde statuten niet eens zozeer beslissend voor de toekomst van de FNV zelf, maar internationaal wel belangrijk als antwoord op de vraag of de rechter mag ingrijpen in vakbondsvrijheden die door internationale verdragen worden beschermd (Verdrag van San Francisco 1948, Europees Sociaal Handvest, artikel 11 uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens). Terugdraaien van de statutenwijziging beschermt collega-vakbonden in andere minder democratisch georganiseerde landen beter tegen ook daar dreigende ingrepen in hun verenigingsdemocratie. Een poging tot cassatie zou daarom kunnen dienen als een bijdrage aan de internationale solidariteit.

TEGEN CASSATIE

- Een eventuele vernietiging van de nu geldende statuten zal pas kunnen plaatsvinden nadat begin 2027 nieuwe sectorraden en een nieuwe Bondsraad zijn gekozen. Dan staan we voor de lastige vraag of die inmiddels nieuw samengestelde organen rechtsgeding blijven of met onmiddellijke ingang ontbonden moeten worden verklaard. Zo'n vraagstuk kan – indien voorafgaande afspraken daarover uitblijven – uitmonden in nieuwe interne strijd en chaos. Dat is niet goed voor de door allen gewenste ledenwerving en ledenbetrokkenheid.
- Cassatie is niet doelmatig. Het Ledenparlement heeft altijd gevonden dat we interne problemen zelf intern moeten oplossen, binnen de verenigingsdemocratie. Gelukkig bestaan naast voortgezet procederen ook andere manieren om het gekozen Algemeen Bestuur in ere te herstellen en de positie van de Raad van Toezicht terug te dringen tot het oorspronkelijk bedoelde adviesorgaan. Door een grote groep leden en ook door een minderheid in de Bondraad kunnen na een overgangstermijn initiatieven worden genomen om met twee-derde meerderheid de statuten op die punten te wijzigen. Dat is overtuigender dan opnieuw een uitspraak van de rechter.
- Voortgezette juridische strijd roept binnen de sectorale afdelingen en de VLR-bonden interne verdeeldheid op, die de aandacht onnodig afleidt van hoe we samen een versterkte en strijdbare vakbeweging kunnen opbouwen. We moeten onze ledenaanhang blijven overtuigen van het nut van betrokkenheid en democratische zeggenschap van onderop, en zwak functionerende sectoren opnieuw activeren. Dit werk eist in 2026/2027 al onze aandacht op. Geruzie over andere zaken kunnen we daarbij niet gebruiken.

- We hebben volop kritiek op de grote hoeveelheid contributiegeld die in 2025 extra is uitgegeven aan toezichthouders, interim-besturen en juridische bijstand in door anderen tegen onze zin gestarte processen. Wij willen niet het verwijt krijgen dat ook wij geld gaan verspillen aan een voortgezette prestigestrijd, en zo genoodzaakt zijn om af te dwingen dat het volgende FNV-bestuur die strijd gaat bekostigen.

(Erik Meijer, 26-01-2026)